

СТАНОВИЩЕ

**По конкурс за заемане на академична длъжност „доцент”
по професионално направление 3.2. Психология (Педагогическа и
възрастова психология, психология на развитието)
с кандидат д-р Ваня Господинова Христова, дп**

Изготвила: доцент доктор Бистра Методиева Ценова, дп
Национален център по общественно здраве и анализи – София

Конкурсът за академична длъжност „доцент” по професионално направление 3.2. Психология е обявен в ДВ бр. 51 от 07.07.2015 г. Единствен кандидат е д-р Ваня Господинова Христова, дп, хоноруван асистент към катедра „Психология” на ВСУ „Черноризец Храбър”. Представените документи за участие в конкурса съответстват на изискванията на ЗРАСРБ.

1. Кратки биографични и професионални данни.

Ваня Христова има дипломи за ОКС „Специалист” от Медицински колеж – Стара Загора (2000 г.), за ОКС „бакалавър” по Психология от ВСУ „Черноризец Храбър” – Варна (2006 г.) и ОКС „магистър” по Психология (2007 г.), както и за завършен редовен курс за професионална квалификация „учител” с общ хорариум 600 ч. (2006 г., ВСУ). През 2013 г. защитава успешно ОНС „доктор” по Педагогическа и възрастова психология във ВСУ.

От 2000 до 2005 г. работи като медицинска сестра в 2 отделения на МБАЛ в гр. Стара Загора, а 2006-2008 г. като администратор във фронт-офиса на ВСУ „Черноризец Храбър” – Варна. От учебната 2008/2009 г. досега е хоноруван преподавател по 4 дисциплини към катедра „Психология” на ВСУ, като от 2008 до 2013 г. съвместява и поста на секретар на Академичния съвет на ВСУ.

В настоящия конкурс д-р Ваня Христова се представя със 16 научни труда, реално плюс 2 (автореферат и дисертационен труд), от които 11 самостоятелни след придобиването на ОНС „Доктор”, от тях 2 монографии и учебно помагало от 119 стр.

В. Христова участва активно в подготовка и провеждане на конференция по психология във ВСУ – „Приложната психология: възможности и перспективи”, в организация и провеждане на преддипломен стаж и практика на студенти-магистри, както и в заседанията на катедра „Психология“ на ВСУ „Черноризец Храбър”. В. Христова е член на Съюза на учените в България.

2. Педагогическата подготовка, преподавателска натовареност и активност

Ваня Христова разработва методически материали за 4 лекционни курса по дисциплините: „Психология на развитието на възрастните”, „Психология на развитието в детско-юношеската възраст”, „Организационна психология” - за ОКС „бакалавър”, и лекционен курс по дисциплината „Психология на развитието на възрастните“ за ОКС „магистър”. Надлежно изготвената и заверена от Катедрата по психология във ВСУ справка за педагогическата практика на хон. ас. Ваня Христова от 2008 г. показва прогресивното увеличаване на натоварването ѝ, като от 2013 г. тя води лекции и упражнения също и по когнитивна психология, увод в психологията, с общ хорариум до 614 ч.

В **методите** си на преподаване проявява новаторство като съчетава изнасянето на лекционния материал с дискуссионни форми на неговото възприемане и проектира и поощрява развитието на умения за критично мислене. В учебното помагало „Личността в късна зряла възраст – психически характеристики и предизвикателства” (2015) теориите за стареенето и личностния профил на късната възраст са прегледно представени и ясно разграничени, с включване на примерни тестове за поетапна проверка на придобитите знания и техники за прилагането им в практическата консултативна работа в късна зряла възраст.

Д-р Ваня Христова работи със студенти в научноизследователски проекти и рецензира дипломни работи на дипломанти от ОКС „бакалавър” по специалност „Психология”. Следва да се отбележи забележителният ѝ стремеж за повишаване на квалификацията и професионално развитие и обогатяване на знанията и уменията, за което свидетелстват и представените 8 сертификата от обучения през последните 3 години - от съвременни образователни стратегии и дигитално предприемачество до

психодиагностика на личностните разстройства и проективни тестове. 5 от тях са от чуждоезични майсторски класове и обучения.

3. Основни научни резултати и приноси

От представените трудове на Ваня Христова проличава отличната ѝ теоретична и методологична подготовка, владее на технологията и методологията за научни изследвания на изискваното ниво за заемане на академичната длъжност „доцент”. Висока оценка заслужава прецизността и отличната ѝ осведоменост за съвременното състояние на разглежданите проблеми – цитираните многобройни източници в отделните публикации са предимно от последните 10 до 20 г. Разработките ѝ демонстрират умения за творческо търсене и намиране на наболели неизяснени проблеми – социално-психологични характеристики на учителския труд и фактори за удовлетвореност (дисертация), до възрастови особености и динамика на жизнените кризи и фактори за успешно стареене; умения да разкрива взаимосвързки, да проектира и провежда самостоятелни научни и експериментални изследвания, за целенасочено адекватно представяне, анализ и концептуално осмисляне на емпирични данни и на тази база изграждане, модифициране, допълване, задълбочаване и разширяване на теоретични модели и концепции. С активното си участие с доклади в международни и национални научни форуми В. Христова усилено комуницира резултатите от научните си разработки и търсения, новите знания и модели. Владеенето на тези умения предоставят възможности за творческия им трансфер в други погранични научни области на знанието.

Систематизирани, допълнени и обединени са концептуалните подходи и **теоретично-изследователския подход** при изследването на развитието на личността в периодите на детско-юношеската и късната зряла възраст, системните закономерности в протичането на кризите на развитието и причините за тяхното възникване, особености и условия на протичане.

Системният и анализ на основните теории и концептуални подходи при изследване на развитието на личността в различните възрастови периоди дава възможност да се открият постиженията и дефицитите на психологическата наука в тази област и да се допълнят с нови съществени характеристики - принос към обогатяването и доразвиването на съществуващите теории и методи и приложение на научни постижения в

практиката. Изследванията на тази проблематика, както и личностните ресурси за справяне с тях, у нас са оскъдни и разпокъсани, системното им проследяване е от непосредствена практическа полза, тъй като резултатите създават възможност за целенасочена организирана превенция на физическото и психично здраве с краен резултат не само по-добро качество на живот, но и благоприятен икономически ефект за обществото като цяло чрез понижаване на необходимите разходи за здравни грижи.

С разработките си д-р Ваня Христова допринася не само за обогатяване на съществуващите знания относно възрастовата психология, но и способства за приложение на тези научни постижения в практиката чрез разработване на: 1) оригинален подход за определяне на личностовия профил на развитие в различни възрастови периоди и 2) система от психологични техники за индивидуално консултиране при лица от късна зряла възраст изготвените съвременни учебни ръководства и помагала. Резултатите от теоретичните търсения и обобщения представени в публикациите са апробирани в практически приложения и в преподавателската работа на кандидатката.

Приносите в учебно-преподавателската дейност са разработването на учебни пособия (ръководство, упражнения, тестове, практически задачи), разработване и провеждане на лекционни курсове, практическите упражнения, ръководство на дипломни проекти.

4. Критични забележки и препоръки

Бих препоръчала на Ваня Христова в предстоящите си научни търсения при изследвания и обобщения по актуални интердисциплинарни проблеми, предмет на засилен интерес като здравословното стареене да включва по-широко и резултати и постижения от други научни области в България. Бих направила и препоръка от техническо естество: публикационната дейност и продукцията на В. Христова би спечелила от по-широкото използване на различни начини за онагледяване на изчерпателните теоретични обобщения, концептуални модели на взаимодействия и зависимости и резултатите от емпиричните изследвания. Схеми и онагледяване на моделите са ценна съставна част на различните учебни пособия и методични материали за обучението, които кандидатката разработва интензивно през последните 2-3 години. Тези

препоръки в никакъв случай не намаляват качеството и значимостта на получените резултати и научно-теоретични и приложни приноси.

В. Христова проявява излишна скромност като не представя общ списък на научната си продукция, включващ и автореферата на обемния ѝ дисертационен труд - изходна предпоставка за заемането на академичната длъжност „доцент”. Разработката ѝ „Личностни предпоставки и социалнопсихични детерминанти на удовлетвореността от учителския труд” и свързаните с нея 5 разностранни публикации са актуален проблем и предмет на обществен интерес, с открояващ се личен принос и новост.

5. Заключение

В заключение искам да отбележа, че дейността на кандидата, общата ѝ научна активност, качеството и завършеността на научните ѝ публикации и приложението им в практиката, активната ѝ многостранна учебно-преподавателска дейност и организационна активност и опит отговарят на условията за заемането на академичната длъжност „Доцент” в съответствие с изискванията на ВСУ „Черноризец Храбър“ (Наредба №3 за академичния състав). Посочените приноси, многостранният опит и научната активност на кандидата, тематиката на научната продукция на д-р Ваня Христова, дп, и научно-приложната ѝ значимост ми дават основание за положителна оценка на кандидатурата ѝ за заемане на академичната длъжност „Доцент” по професионално направление Психология за нуждите на ВСУ „Черноризец Храбър“ и убедено предлагам на членовете на уважаемото Научно жури да гласуват положително за избора ѝ.

29.09.2015 г.

Подпис:

/доц. Б. Ценова/